

Luku 18

Kunta ja hyvinvointialue palveluksessasi

Oppikirjan sivut 141 - 148

KUNTA

→ Verotusta ja armeijaa varten ennen

→ Hallinnointi, rekisteröinti ja peruspalvelujen tuottaminen nykyisin

<https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/tietotuotteet-ja-palvelut/analyysit-ja-tietoaineistot/elinvoimaindikaattori>

Kunnan jäsenet

a. Perusjäsenyys

- asuminen
- työteko

b. Muut kunnan jäsenet

- kiinteistön- ja maanomistajat sekä yhteisöt (= laitokset, säätiöt ja yritykset)
- **Kriteeri**
 - omistaa kiinteää omaisuutta
 - harjoittaa yritystoimintaa

Oikeudet ja velvollisuudet

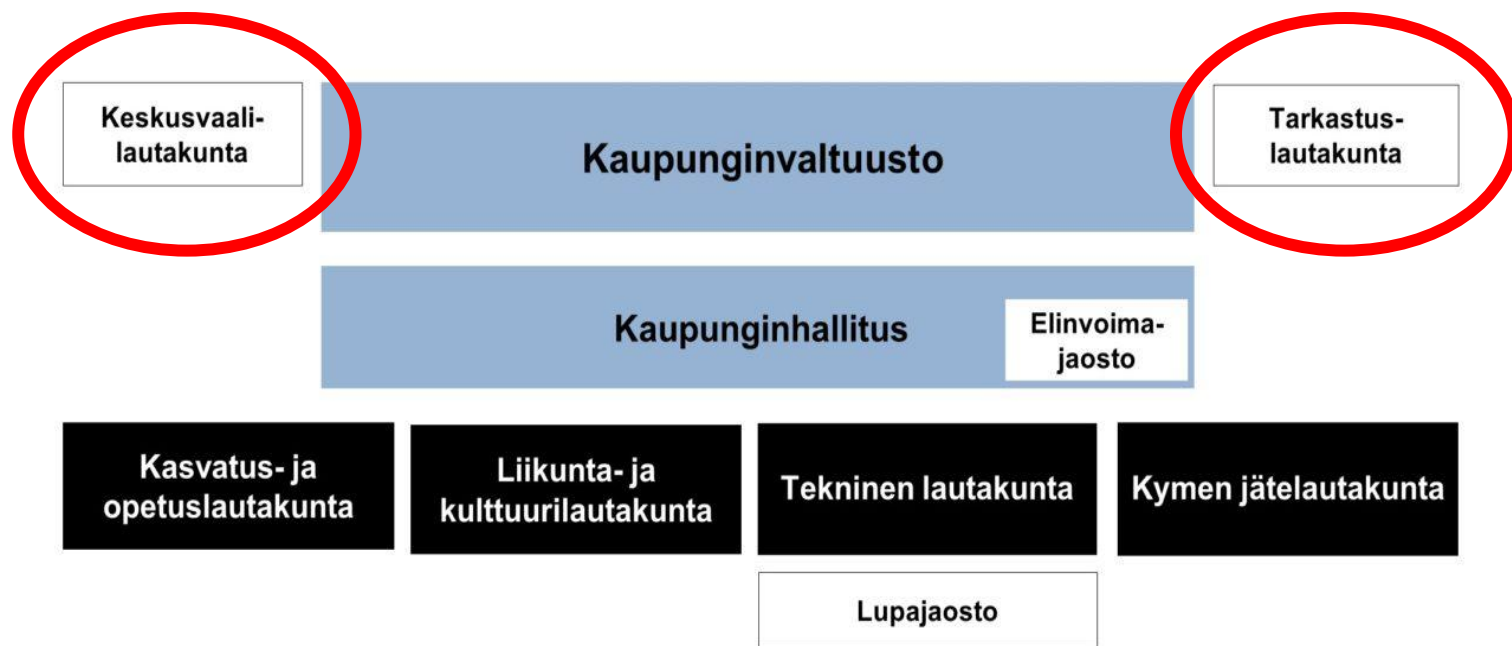
Perusjäsenten oikeudet:

- äänestääminen, ehdolle asettuminen ja muu osallistuminen (vain yhdessä)
- perusvalveluiden saaminen
- tiedonsaanti
- aloiteoikeus
- **valitusoikeus!**

Oikeudet ja velvollisuudet

- **Velvollisuudet:**
 - **verot, kunnan säännöt**
- **Huom. 18 v. ikä**

Muilla jäsenillä rajatut oikeudet ja velvollisuudet.

Toimielinorganisaatio 1.8.2021

Kaupunginjohtaja Marita Toikka

Kunnanvaltuusto

- **Valitsee jäsenet kunnan toimielimiin.**
- **Hyväksyy tilinpäätöksen.**
- **Päättää!!!**
 - toiminnasta ja taloudesta
 - hallinnon järjestämisestä
 - palveluista ja niiden maksuista
 - kunnan liikelaitoksista
 - veloista
- **Kouvolassa 59 jäsentä!**

Werning Paula, SDP

Kunnanhallitus

- Valmistele asiat kunnanvaltuustolle
- Vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta
- Vastaa päätösten täytäntöönpanosta
- Valvoo kunnan toimielinten laillisuutta
- Edustaa kuntaa
- Kouvossa 13 jäsentä

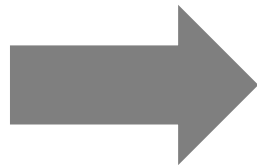
Jouko Leppänen (kok.)

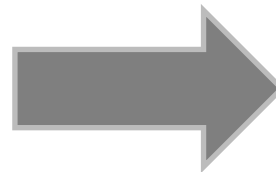

Päätöksenteko (miten kuntaa hallitaan)!

**Valmistelu:
lautakunnat ja
virkamiehet**

**Päätöksenteko:
valtuusto**

**Toimeenpano:
kunnanhallitus
ja -johtaja**

valmistelu

lautakunnat

valitsee

päätöksenteko

valtuusto

edustaa kansalaisia,
valitaan vaaleilla

valitsee

toimeenpano

kunnanhallitus

esittää

kunnanjohtaja

johtaa

virastot ja laitokset

viran- ja toimenhaltijat

kunnan toiminta,
palvelut

LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

- **Yleiset kelpoisuusehdot:**
 - kotipaikka kunnassa
 - ääni- ja vaalioikeus kunnassa
 - ei ole holhouksenalainen
- **Muuta;**
 - jotkut valtion virkamiehet
 - muu kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa tai määräysvallassa oleva
 - esteellinen eli jäävi
 - 34 §

LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

- **Korvaukset**

- kokouspalkkiot
- ansionmenetykset
- matkakustannukset
- päiväraha

- **Tuntomerkkejä**

- määräaikaisuus
- palkattomuus
- rikosoikeudellinen vastuu
- poliittinen vastuu

2. Millä eri tavoin kunnat voivat järjestää palvelunsa?

- Kunta voi tuottaa palvelut itse.**
- Kunta voi perustaa liikelaitoksen tai osakeyhtiön hoitamaan palveluita.**
- Kunta voi ostaa palvelut yksityiseltä yritykseltä tai toiselta kunnalta.**
- Kunnat voivat järjestää palvelut yhdessä esim. kuntayhtymillä.**

KUNNAN TALOUS – mistä rahaa?

1. VEROT:

€ **Kunnallisvero**

- **Vero% kaikille sama**

€ **Yhteisövero;**

- **yrietykset ja yhteisöt**
- **20% verotettavasta tulosta**
 - Valtiolle 70%
 - Kunnille 28 %
 - Srk:lle 2%

€ **Muita veroja**

- **esim. kiinteistövero**

2. Valtionosuus

- **verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus**
- **harkinnanvarainen valtionosuus kuntakohtaisena arviona**

3. Toimintatuotot

- **maksut palveluista**

Muita tulonlähteitä?:

- **sijoitukset**
- **omaisuus**
- **lahjoitukset**
- **EU?**

[Lottoaminen?](#)

Soten jälkeen 2023

- Tasavero eli kaikki maksavat saman osuuden tuloistaan.
- Veroprosentti vaihtelee:
 - **Kouvola 8,61**
 - **Kauniainen 4,36**
 - **Halsua 10,86**
 - **Jomalassa asuvan 16,50**

SOTE-alueille siirtyi 12,64% kunnallisverosta!

[Kunnallisverot kartalla](#)

Valtionosuudet 2019

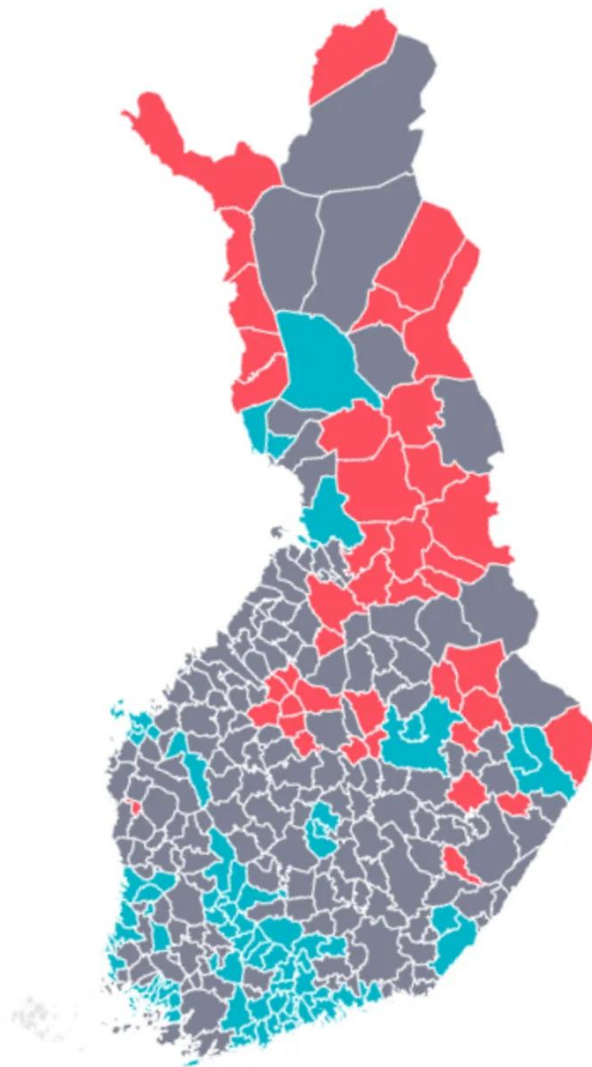
Eniten valtionosuuksia	€/asukas	Vähiten valtionosuuksia	€/asukas
1. Utsjoki	5 952	1. Kauniainen	9
2. Salla	5 925	2. Espoo	359
3. Puolanka	5 582	3. Helsinki	393
4. Ranua	5 407	4. Kirkkonummi	716
5. Posio	5 356	5. Tuusula	741

Kouvola: 2226€

<https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/tietotuotteet-ja-palvelut/analyysit-ja-tietoaineistot/elinvoimaindikaattori>

[Kouvolan kaupungin tilinpäätös](#)

Valtionosuudet kunnittain

€/asukas

Lähde: Kuntaliitto

KUNTIEN KÄYTTÖKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHDEN VUONNA 2019

Sosiaali- ja terveystoimi 3418 €

- lastensuojelu 205 €
- ikääntyneiden asumispalvelut 323 €
- kotihoito 200 €
- muut ikääntyneiden ja vammaisten palvelut 450 €
- perusterveydenhuolto 462 €
- erikoissairaanhoido 1309 €
- muut 469 €

Opetus- ja kulttuuritoimi 1979 €

- varhaiskasvatus 541 €
- esiopetus 67 €
- perusopetus 953 €
- lukiokoulutus 120 €
- liikunta ja ulkoilu 115 €
- kulttuuritoimi 149 €
- muut 34 €

**Kustannukset
yhteensä
6065 €/asukas**

Muut palvelut 214 €

Yhdyskuntapalvelut 454 €

- liikenneväylät 178 €
- palo- ja pelastustoimi 81 €
- suunnittelu, valvonta ja yleiset alueet 195 €

SOTE

= **sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja rakenteiden uudistus**

- **painopistettä siirretään perustasolle ja ehkäisevään toimintaan**
- **vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyy kunnilta 18 maakunnalle**

SOTE – miksi?

1. Kuntien järjestämät sosiaali- ja terveyspalvelut eivät toteuneet alueellisesti yhdenvertaisesti.
2. Väestö ikääntyy, mikä lisää palvelujen tarvetta ja kustannuksia yhteiskunnalle.
3. Kuntien järjestäminä palveluissa oli tehottomuutta, mikä lisäsi jonoja ja kustannuksia.

Kuntien talousvaikeuksien ja kestävyysvajeen vuoksi palvelut on haluttu siirtää suurempien maakuntien ja uusien yksityisten palveluntuottajien vastuulle.

Kestävyyssvaje!

- **Julkisen talouden tulot ovat pitkällä aikavälillä menoja pienemmät.**
 - väestön ikääntyessä Suomen menot pitkällä aikavälillä kasvavat tuloja nopeammin
- **Ilman menojen leikkauksia tai verojen korotuksia tämä johtaa valtion pysyvään velkaantumiskierteeseen.**

Sote-uudistuksen tavoitteena on:

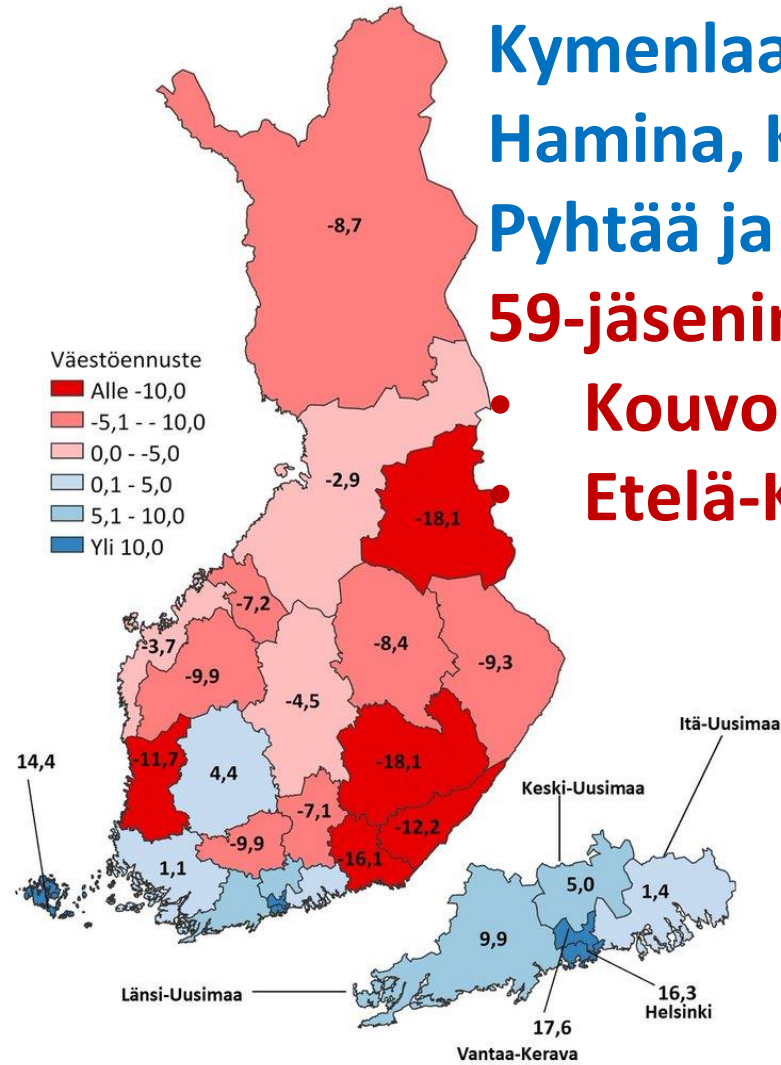
- **turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille**
- **parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta**
- **kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja**
- **turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti sosiaali- ja terveyspalveluihin**
- **vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin sekä**
→ **Hillitä kustannusten kasvua!**

HYVINVOINTIALUEIDEN (21) JA HELSINGIN VÄESTÖENNUSTE VUOSINA 2019-2040

**Kymenlaakson hyvinvointialue:
Hamina, Kotka, Kouvola, Miehikkälä,
Pyhtää ja Virolahti**

59-jäseninen aluevaltuusto:

- **Kouvola 30 valtuutettua**
- **Etelä-Kymenlaakso 29 valtuutettua**

Kuntien käyttökustannukset

Kuntien käyttökustannukset asukasta kohden (2014)

~~Sosiaali- ja terveystoimi 3208 €~~

- lastensuojelu 126 €
- vanhusten laitospalvelut 124 €

~~naisten~~

- toimeentulotuki 136 €
- perusterveydenhuolto 675 €
- erikoissairaanhoido 1139 €
- muut 382 €

→ SOTE-alueet

Opetus- ja kulttuuritoimi 1822 €

- lasten päivähoido 485 €
- esiopetus 64 €
- perusopetus 849 €
- ukiokoulutus 118 €
- liikunta ja ulkoilu 96 €
- kulttuuritoimi 127 €
- muut 83 €

**KUSTANNUKSET
YHTEENSÄ
5484 €/ASUKAS**

Yhdyskunta- palvelut 320 €

- liikenneväylät 139 €
- palo- ja pelastustoimi 75 €
- suunnittelu, valvonta
ja yleiset alueet 106 €

**Muut
palvelut
133 €**

145

Lähde: Kuntaliitto

Miten kunnan asukas voi vaikuttaa kuntansa asioihin?

Kansalaistoiminnalla:

tempauksilla,
mielenosoituksilla,
kirjoituksilla,
nettikampanjoilla,
valtauksilla

**Tekemällä
aloitteita,
valituksia,
ehdotuksia**

**Kunnan
asukkaan
vaikutusmah-
dollisuudet**

**Toimimalla
valtuustossa,
lautakunnissa,
johtokunnissa
tai nuoriso-
valtuustoissa**

**Toimimalla
asukasyhdistyk-
sissä tai kylätoimi-
kunnissa**

**Äänestämällä ja
olemalla ehdolla
kuntavaaleissa ja
mahdollisissa
kunnallisissa
kansanäänestyk-
sissä**

www.kuntalaisaloite.fi

Millä tavoin sinä voit vaikuttaa kotikuntasi asioihin?

- **Ottamalla yhteyttä oman kunnan poliittisiin päättäjiin.**
- **Toimimalla jossakin puolueessa, kansalaisjärjestössä jne.**
- **Pyrkimällä nuorisovaltuustoon.**
- **Äänestämällä kuntavaaleissa.**
- **Asettumalla ehdolle kuntavaaleissa.**
- **Laatimalla kunnallisaloitteen.**
- **Allekirjoittamalla vetoamuksia asioiden puolesta tai asioita vastaan.**
- **Kirjoittamalla paikallislehden yleisönosastolle tai kunnan aloitekanavalle (aloitelaatikkoon).**
- **Kertomalla mielipiteitä paikallisradiossa tarkoituksena kiinnittää päättäjien ja asukkaiden huomiota kotikunnan epäkohtiin.**
- **Osallistumalla jonkin kotikunnan asian kuulemistilaisuuteen.**
- **Osallistumalla marsseihin tai mielenosoitukseen.**
- **Valtaamalla esimerkiksi tyhjiä rakennuksia.**